

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

DUS-053/527/EW/13

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 28.02.2014r.
nr. 830 podpis. M. Półec

Warszawa, dnia 27-02-2014r.

M. Gidewicz
SEKRETARIA
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 03.03.14. zał.
nr. 1263 podpis. *[signature]*

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

W związku z wystąpieniem Pana Marszałka z dnia 4 lutego 2014 r., dotyczącym oświadczenia złożonego przez senatora Andrzeja Szewińskiego podczas 48. posiedzenia Senatu RP w dniu 30 stycznia 2014 r. pragnę uprzejmie przedstawić, co następuje:

W 2013 r. została przeprowadzona istotna reforma systemu emerytalnego. Ustawą z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1717) wprowadzono zasadnicze zmiany w zakresie sposobu wypłaty emerytur w części pochodzącej z otwartych funduszy emerytalnych. Podstawowym sposobem wypłaty emerytur po ukończeniu wieku emerytalnego dla danych ubezpieczonych (docelowo po ukończeniu 67. roku życia) będzie wypłata całości emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a środki zgromadzone w OFE będą sukcesywnie, przez okres 10 lat poprzedzających moment osiągnięcia przez ubezpieczonego wieku emerytalnego, przekazywane do FUS i ewidencjonowane na prowadzonym w ZUS subkoncie. Dodatkowo została wprowadzona dobrowolność w zakresie dalszego przekazywania składek do OFE. W tzw. okienkach transferowych (od 1 kwietnia do 31 lipca 2014 r., następnie w tym samym okresie 2016 r. a potem co cztery lata) ubezpieczeni będą mogli zdecydować, czy nowe składki będą przekazywane do OFE czy też ewidencjonowane na subkoncie w ZUS.

Zgodnie z regulacjami ww. ustawy składka będzie ewidencjonowana wyłącznie na subkoncie w ZUS (nie będzie przekazywana do otwartego funduszu emerytalnego) w przypadku osób, którym brakuje 10 lat i mniej do osiągnięcia wieku emerytalnego, a więc osób objętych tzw. suwakiem bezpieczeństwa.

Ustawa z dnia 6 grudnia 2013 r. wprowadziła rozwiązanie sukcesywnego przenoszenia środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na subkonto w ZUS (umorzenie 51,5% jednostek rozrachunkowych w dniu 3 lutego 2014 r. i tzw. suwak bezpieczeństwa w przypadku osób, którym pozostało 10 lat i mniej do osiągnięcia wieku emerytalnego) oraz wypłatę emerytury wyłącznie z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Osiągając wiek emerytalny nie będziemy więc posiadać środków w otwartym funduszu emerytalnym, a podstawę wymiaru emerytury stanowić będą również środki zewidencjonowane na subkoncie w ZUS, w tym środki sukcesywnie przenoszone z OFE. Mimo wprowadzenia nowych rozwiązań w zakresie sposobu wypłaty emerytury ze środków zgromadzonych w OFE, nie zostały zmienione zasady dziedziczenia. W przypadku śmierci ubezpieczonego środki zewidencjonowane na subkoncie w ZUS podlegają identycznym zasadom dziedziczenia jak w przypadku środków w OFE, natomiast w przypadku śmierci emeryta w okresie pierwszych trzech lat pobierania emerytury z FUS, osoba uposażona nabywa prawo do wypłaty gwarantowanej.

Przesłanki nabycia prawa do emerytury i renty są sformułowane w sposób bezwzględnie obowiązujący w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440, z późn. zm.), która określa zasady nabywania prawa do świadczeń typu ubezpieczeniowego, a więc świadczeń finansowanych i pozostających w związku z funduszem gromadzonym na ten cel ze składek osób ubezpieczonych - przyszłych świadczeniobiorców. Renta rodzinna jest świadczeniem przewidzianym na wypadek utraty żywiciela rodziny. Prawo do renty rodzinnej jest prawem pochodnym wynikającym od uprawnień osoby ubezpieczonej do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, a zatem brak uprawnień do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, pociąga za sobą również brak uprawnień członków rodziny do renty rodzinnej po ubezpieczonym.

Zgodnie z art. 70 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do tego świadczenia przysługuje osobie, która ukończyła 50 lat lub jest niezdolna do pracy albo wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa uprawnionych do renty rodzinnej po zmarłym współmałżonku, które nie ukończyły 16 roku życia, a jeżeli uczą się - 18

roku życia lub są całkowicie niezdolne do pracy. Renta rodzinna przyznana wdowie/wdowcowi ze względu na osiągnięcie wieku 50 lat przysługuje dożywotnio. W pozostałych przypadkach prawo wdowy/wdowca do renty rodzinnej ustanie z upływem czasu, na jaki została ona przyznana (np. po ustąpieniu niezdolności do pracy, czy też po zaprzestaniu wychowywania dzieci). W przypadku śmierci żywiciela osoba uprawniona obok renty rodzinnej będzie miała, również prawo do środków z tytułu dziedziczenia.

Należy jednak podkreślić, że w prawie ubezpieczenia społecznego obowiązuje generalna zasada wypłaty jednego świadczenia. Zgodnie z art. 95 ww. ustawy o emeryturach i rentach z FUS w razie zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury lub renty z prawem do renty rodzinnej, wypłaca się tylko jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną. Wdowa/wdowiec spełniająca/spełniający warunki do renty rodzinnej może więc zrezygnować z własnej emerytury i pobierać rentę rodzinną, jeżeli jest ona świadczeniem korzystniejszym. Zgromadzone środki w OFE w całości zostaną zewidencjonowane na subkoncie w ZUS i stanowić będą podstawę wymiaru emerytury z FUS. Tylko wyłącznie od decyzji osoby zainteresowanej zależy, które świadczenie: emerytura czy też renta rodzinna będzie wypłacane.

Trudno zgodzić się ze stwierdzeniem, że renta rodzinna powinna być wypłacana w pełnej wysokości w przypadku kontynuowania zatrudnienia przez osobę uprawnioną. Renta rodzinna jest świadczeniem mającym na celu zapewnienie środków utrzymania członkom rodziny pracownika (emeryta, rencisty), którzy m.in. z powodu dożycia określonego w przepisach wieku nie wykonują pracy stanowiącej źródło utrzymania. Rentę rodzinną należy więc traktować jako źródło utrzymania, a nie jako dodatek do osiąganego wynagrodzenia przez osobę uprawnioną. Dodatkowo, należy wskazać, że dopiero osiągnięte zarobki w wysokości od 70% przeciętnego wynagrodzenia do 130% wynagrodzenia powodują zmniejszenie wysokości pobieranej renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba. Renta ta ulegnie zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie więcej jednak niż o kwotę maksymalnego zmniejszenia, które jest waloryzowane corocznie i od 1 marca 2013 r. wynosiło 466,78 zł. Dopiero osiągnięcie wynagrodzenia powyżej 130% przeciętnego wynagrodzenia powoduje zawieszenie wypłaty świadczenia. W 2013 r. suma kwot przychodu odpowiadających 70% przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń wyniosła 30 661,20 zł, a suma kwot przychodu odpowiadających 130% przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń - 56 941,30 zł. Oznacza to, że osiągnięcie z tytułu pracy, wynagrodzenia w 2013 r. do kwoty 30 661,20 zł, tj. ok. 2500 zł miesięcznie, nie wpływało na wysokość pobieranej renty rodzinnej.

Obecnie obowiązujące regulacje, choć być może nie spełniają wszystkich oczekiwań, są z punktu widzenia ochrony interesów rodziny oraz sytuacji finansów publicznych, optymalne. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, powołany do realizacji zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych, jest państwowym funduszem celowym, stanowiącym wyodrębniony rachunek bankowy (art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych – Dz. U. z 2013 r., poz. 1442, z późn. zm. oraz art. 29 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych - Dz. U. z 2013 r., poz. 885, z późn. zm.). Przychody tego funduszu pochodzą bowiem nie tylko ze składek finansowanych przez ubezpieczonych i pracodawców (art. 16 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), ale także z wpłat i dotacji budżetowych oraz ze środków Funduszu Rezerwy Demograficznej (art. 52 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Zasoby Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowią więc własność państwową (Skarbu Państwa), a nie własność poszczególnych ubezpieczonych. Państwo gwarantuje wypłacalność świadczeń emerytalnych (art. 2 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) i z tego tytułu ma obowiązek podejmować działania, które zapewnią odpowiednie środki finansowe, niezbędne dla realizacji konstytucyjnych praw, uwzględniając jednocześnie m.in. coraz bardziej pogłębiające się dysproporcje między liczbą osób pobierających świadczenia a liczbą pracujących. Stąd też rozszerzenie uprawnień, np. podwyższenie wymiaru renty rodzinnej do 100%, przy możliwości dziedziczenia środków zewidencjonowanych na subkoncie, po osobie zmarłej, nie są zasadne a dodatkowo niemożliwe z punktu widzenia finansów publicznych.

MINISTER
z up. PODSEKRETARZ STANU
Marek Bucior